

exekučních úkonů, jež právě mají býti odloženy, jednak jest zrušení provedených úkonů ve smyslu uvedeného ustanovení jen za jistých podmínek a jistot přípustné. Těchto předpokladů tu není. Za tohoto stavu věci rekursní soud neprávem povolil odklad exekuce dlužníkem navržený a bylo proto dovolacímu rekursu vyhověti a obnoviti usnesení prvního soudu, jímž žádosti dlužníkovy byly zamítnuty.

Čís. 6260.

Bylo-li ujednáno mezi hypotekárním věřitelem a vlastníkem zavazené nemovitosti, že věřitel nechá svou pohledávku na nemovitosti váznouti, vymaže-li dlužník předchozí hypoteku, nemůže se věřitel domáhati splnění tohoto závazku k výmazu, pakli svou pohledávku vypověděl.

(Rozh. ze dne 13. září 1926, Rv II 234/26.)

Žalující hypotekární věřitelka ujednala se žalovanými spoluvlastníky zavazené nemovitosti, že nechá váznouti svou pohledávku na jejich nemovitosti, zaplatí-li a dají-li vymazati knihovní pohledávku K-ových 14.000 Kč předcházející její pohledávce. Žalobkyně po té svou pohledávku žalovaným vypověděla. Žalobu, již domáhala se na žalovaných, by dali vymazati předchozí pohledávku 14.000 Kč, procesní soud prvního stádu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. **Důvody:** Mylným je prý názor prvního soudu, že smlouvou byla vázána pouze žalobkyně, nikoliv žalovaní, jimž ponecháno na vůli splnění podmínku, že žalovaní po splnění podmínky mohli žádati plnění od žalobkyně, že však žalobkyně nemá práva žádati plnění po nich. Přehlédnuto prý bylo, že žalobkyně skutečně nechala dle ujednání svou pohledávku ihned dále váznouti a žalovaní nemohli se jeho plnění na ní domáhati a, lze-li mluvit o podmínce, byla by tu pouze podmínka rozvazovací a tu je otázkou, zda tato rozvazovací podmínka je potestativní, zda dle úmyslu stran bylo žalovaným ponecháno na vůli, splní-li ji čili nic. Žalovaní, kupující dům, chtěli, by žalobkyně svou knihovní pohledávku nechala váznouti. Žalobkyně, majíc obavu o svou pohledávku, svolila pod podmínkou, že dostane se se svou pohledávku do pořadí jistoty poskytujícího. Chtěla svoliti, když žalovaní se zavážou, že předcházející pohledávku dají vymazati. A to Benedikt F. slíbil, jakmile zaplatí tuto pohledávku a bude míti vkladnou kvitanci. To i později opakoval a převzal tedy tento závazek. Prvý soud však prý jen z části vzal tyto skutečnosti za základ rozsudku. Dle úmyslu stran nebylo tu smlouvy s podmínkou, nýbrž byla tu dvojstranná smlouva, a každá strana se zavázala k určitému plnění, žalobkyně že nechá váznouti svou pohledávku, první žalovaný k výmazu pohledávky K-ových. Toto ujednání stalo se současně v bezprostřední souvislosti. Povinnost žalovaných byla jen na neurčitou, zcela krátkou lhůtu oddálena, ježto bylo třeba kvitanci si opatřiti. Chování se žalovaného, jednajícího i za spolužalovanou, neodpovídalo prý poctivému styku. Slib svůj dodržel do té doby, dokud pova-

žoval za nutno, by pohledávka žalobkyně zůstala váznouti. Zaplatil pohledávku K-ových a udržoval žalobkyni v mínění, že bude ujednání s odvolatelkou splněno, když sám si dal pohledávku K-ových postoupiti a v pořadí pohledávky té na se převést. Prvý soud měl dle zásad poctivého styku pokládati i při svém mylném názoru výminku, jež úmyslně druhou stranou byla zmařena, za splněnu. Ač nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že žalovaní měli na vůli podmínku splniti, nelze přiznati odvolání odůvodněnosti. Nesprávným je názor odvolatelův, že tu šlo o dvoustrannou smlouvu, kde na jedné straně byl závazek ponechání pohledávky na nemovitosti, na druhé straně byl výmaz předcházející pohledávky. Prvý žalovaný žádal žalobkyni, by nechala pohledávku váznouti, by nežádala splacení jistiny a odvolatelka o ponechání pohledávky též jednala. Bylo tudíž předmětem smlouvy nesplacení pohledávky knihovně zajištěné, jen o toto ponechání se jednalo a též ujednáno bylo. Svolila-li žalobkyně k tomuto ponechání jen pod podmínkou výmazu předcházející pohledávky, bylo její plnění obmezeno podmínkou. Podmínka ta byla podmínkou kladnou odkládací a potestativní. Účinnost smlouvy byla odložena do splnění této podmínky, do výmazu oné předcházející pohledávky. Žalovaný však této podmínky úmyslně nesplnil, dav proti úmluvě svou pohledávku na sebe převést. Leč splnění podmínky nebylo ponecháno na libovůli žalovaných, jak mylně první soud míní, odvolatelka plnila smlouvu hned nežádajíc splacení, a bylo povinností žalovaných vzhledem k důvěře v poctivý styk, by i se své strany plnili, totiž výmaz provedli a ne úmyslně podmínku zmařili (§ 914 obč. zák.). Nesplněním podmínky změnila se kladná odkládací podmínka v zápornou rozvazovací, když žalobkyně plnila a žalobkyně může žádati zrušení smlouvy, jako by se nebyla stala. Je správné sice, že úmyslně zmařenou podmínku je pokládati za splněnou. Toho na tento případ použití nelze a dlužno považovati smlouvu za rozvázanou a odvolatelka může žádati jen zaplacení své pohledávky. Jinou je ovšem otázka, nemůže-li se domáhati odvolatelka náhrady škody způsobené tím, že snad nyní nedostane celou svou pohledávku nebo snad v dražebním řízení nedostala, kdežto by tomu nebylo tak bývalo, kdyby byla žádala splacení své pohledávky při koupi nemovitosti. Otázka ta je však pro tento spor nerozhodnou. Odvolatelka však od smlouvy sama ustoupila, jak první soud správně zjistil, vypověděvši svou pohledávku, neboť kdyby byla dodržela smlouvu, mohla žádati jen nesplacené úroky, davši výpověď ještě před tím, než byla pohledávka K-ových úplně splacena. Dala-li výpověď na jevo, že pohledávku nenechá váznouti a chce její splacení, že tedy od smlouvy ustupuje, nebyla ani druhá strana povinna smlouvu dodržeti, a nemůže býti nucena, by výmaz provedla. Odvolatelka míní, že prý tato oboustranná smlouva nemohla jí býti zrušena jednostranně, ježto výpověď nemusila druhá strana přijati a mohla namítati toto ujednání o ponechání pohledávky na realitě. K tomu však nebyla povinna žalovaná strana. I když se nepřihlíží k výpovědi ze 6. června 1924, o níž strany jednaly, a mělo by se za to, že jednáním mezi stranami byla odvolána, výpověď z 15. září 1924 odvolána nebyla a k této dlužno přihlížeti. Žalovaní nemuseli výpověď sice přijati, byla-li tu smlouva, splacení pohle-

dávky vylučující, když však odvolatelka smlouvy té nedbala a výpověď dala a žalovaní se s tím spokojili, dlužno za to míti, že smlouva byla vzájemně zrušena souhlasem žalovaných a výpovědí.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání zastává právní názor, že podle úmyslu stran nebylo tu smlouvy s podmínkou, nýbrž že tu byla dvojstranná smlouva, již se každá strana zavázala k určitému plnění, žalobkyně, že nechá váznouti svou knihovní pohledávku, žalovaní že k výmazu přivedou předcházející pohledávku K-ových, aneb jak praví v dovolání, že je tu zcela jasně uskutečněn synallagmatický právní poměr, podle něhož každá z obou stran byla oprávněna a zavázána současně. Sporů není o tom, že žalobkyně žalovaným svou knihovní pohledávku již v roce 1924 vypověděla. Žalobkyně dala touto výpovědí, jež jako jednostranný právní úkon působí vůči žalovaným bez ohledu na jejich souhlas nebo jinakou součinnost, nezávisle na vůli žalovaných, ale aslespoň bez jejich souhlasu i neodvolatelně na jevo, že nehodlá splniti závazek, jež smlouvou vzala na sebe. Podle Šu 1052 obč. zák. musí, kdo se chce dožadovati splnění smlouvy vzájemně zavazující, buď závazek svůj míti splněn anebo musí býti hotov jej splniti. Jak bylo doličeno, žalobkyně svému závazku nedostála a také není ochotna jej splniti, nýbrž dala výpovědí jasně na jevo, že mu dostáti ani nehodlá. Vytýká proto odvolacímu rozsudku neprávem, že věc po právní stránce posoudil mylně (§ 503 č. 4 c. ř. s.), když její žalobu na vzájemné plnění žalovaných zamítl. Žalobkyně nemůže proti tomu ani namítati, že svému smluvnímu závazku přece dostála, když vypověděla pohledávku teprve po několika měsících, seznávši, že žalovaní otálejí se splněním vlastního závazku, neboť sama netvrdí, že by si byla bývala vyhradila právo, trvati na splnění smlouvy spolusmluvníkem i tehdy, když sama — třebaže pro prodlení žalovaných — od ní odstoupila. Odstoupivši od ní výpovědí, nemůže se již domáhati splnění odpůrci. Byla-li žaloba již z tohoto důvodu právem zamítnuta, netřeba se obíratí také ještě s ostatními vývody dovolání.

Čís. 6261.

I proti rozhodnutí soudu druhé stolice jest podati rekurs u soudu první stolice.

Včasnost podání opravného prostředku dlužno posuzovati podle toho, kdy došel u soudu první stolice (byl podán na poštu), nikoliv podle sepisu do protokolu u soudu pobytu chudé strany, jenž není příslušným soudem v první stolici.

(Rozh. ze dne 14. září 1926, R I 546/26.)

V exekčním řízení odmítl r e k u r s n í s o u d rekurs do usnesení prvního soudu pro opoždění.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu do odmítacího usnesení.